EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 07 24
COM(2020) 607 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

ES veiksmingesnės kovos su seksualine prievarta prieš vaikus strategija

ĮVADAS

ES pagrindinių teisių chartijoje be kitų nuostatų pripažįstama, kad vaikai turi teisę į tokią apsaugą ir priežiūrą, kuri reikalinga jų gerovei užtikrinti. 1989 m. JT Vaiko teisių konvencijoje įtvirtinta vaiko teisė būti apsaugotam nuo visų formų smurto[1].

Seksualinė prievarta prieš vaikus yra itin sunkus nusikaltimas, dėl kurio nukentėjusieji patiria įvairias ir sunkias **ilgalaikes pasekmes**. Šiais nusikaltimais ne tik žalojami vaikai, bet ir padaroma **didelė ir ilgalaikė socialinė žala**. Daugeliu atveju seksualinę prievartą prieš vaikus vykdo asmenys, kuriuos jie pažįsta, kuriais pasitiki ir nuo kurių yra priklausomi[2]. Todėl šiems nusikaltimams itin sunku užkirsti kelią ir juos atskleisti. Yra požymių, kad dėl **COVID-19** krizės ši problema didėja[3], ypač **vaikams, kurie gyvena su smurtautojais**[4]. Be to, vaikai **daugiau laiko praleidžia internete, galbūt neprižiūrimi.** Nors dėl to jie gali toliau mokytis ir palaikyti ryšį su savo bendraamžiais, yra požymių, kad vaikams kyla didesnis pavojus susidurti su **internete veikiančiais seksualiniais maniakais**[5]. Kadangi daugiau nusikaltėlių izoliuojasi namuose, išaugo **seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos paklausa** (pvz., kai kuriose valstybėse narėse[6] – 25 proc.), o tai atitinkamai lemia didesnę naujos medžiagos paklausą, taigi ir **naujus prievartos atvejus**[7].

Europos Tarybos duomenimis, Europoje **vienas iš penkių vaikų tampa** kokios nors formos seksualinio smurto **auka**[8]. Seksualinė prievarta prieš vaikus ir seksualinis vaikų išnaudojimas gali būti įvairių formų; jis gali vykti **ir internete** (pvz., priverčiant vaiką atlikti seksualinius veiksmus per tiesioginę transliaciją arba internete keičiantis seksualinės prievartos prieš vaikus medžiaga), **ir realiame gyvenime** (pvz., atliekant seksualinius veiksmus su vaiku arba įtraukiant vaiką į vaikų prostituciją)[9]. Kai prievartos veiksmai dar ir fiksuojami ir kai jais dalijamasi internete, žala daroma toliau. Nukentėjusiesiems tenka gyventi žinant, kad nusikaltimų vaizdai ir vaizdo įrašai, kuriuose rodomos baisiausios jų gyvenimo akimirkos, yra platinami ir kad juos gali pamatyti bet kas, įskaitant jų draugus ar giminaičius.

Piktnaudžiaujant sparčia skaitmeninio pasaulio plėtra šis nusikaltimas tapo **iš tiesų pasaulinio masto**, todėl susidarė palankios sąlygos pasaulinei seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos rinkai. Per pastaruosius keletą metų **labai padaugėjo** pranešimų apie seksualinę prievartą prieš vaikus internete ES (pvz., apie vaizdus, kuriais keičiamasi ES, apie nukentėjusiuosius ES ir pan.): nuo 23 000 pranešimų 2010 m. iki daugiau kaip 725 000 pranešimų 2019 m., įskaitant beveik 3 mln. vaizdų ir vaizdo įrašų[10]. Pranešimų skaičius

---

1 Kovai su seksualine prievarta prieš vaikus šeimoje taip pat svarbi Europos Tarybos konvencija dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (CETS. 210; COM 2016(111) *final*).

2 Tai, be kita ko, taikoma neįgaliems vaikams, gyvenantiems globos įstaigose.

3 Europol, *Exploiting isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic*, 19 June 2020.

4 WePROTECT Global Alliance, World Childhood Foundation, Unicef, UNDOC, WHO, ITU, End Violence Against Children and UNESCO, COVID-19 and its implications for protecting children online, April 2020.

5 *Ibid.*

6 Europol, *Exploiting isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic*, 2020 m. birželio 19 d.

7 Kaip pranešė JAV nacionalinis dingusių ir išnaudojamų vaikų centras, pranešimų apie seksualinę prievartą prieš vaikus skaičius pasaulyje 2020 m. balandžio mėn. išaugo keturis kartus (4,1 mln. pranešimų), palyginti su 2019 m. balandžio mėn. (apie 1 mln. pranešimų).

8 Council of Europe, *One in Five campaign*.

9 Kad būtų paprasčiau, šioje strategijoje kalbama apie seksualinę prievartą prieš vaikus, tačiau reikėtų suprasti, kad ši sąvoka apima ir vaikų seksualinį išnaudojimą bei seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą (teisės aktuose vadinamą vaikų pornografija).

10 Kaip pranešė JAV veikiantis Nacionalinis dingusių ir išnaudojamų vaikų centras (NCMEC). JAV įstatymais reikalaujama, kad JAV įsisteigusios interneto bendrovės NCMEC praneštų apie bet kokius savo tinkluose

panašiai didėjo visame pasaulyje: nuo 1 mln. pranešimų 2010 m. iki beveik 17 mln. pranešimų 2019 m., įskaitant beveik 70 mln. vaizdų ir vaizdo įrašų[11]. Iš pranešimų matyti, kad ES tapo didžiausia pasaulyje **seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos prieglobos paslaugų teikėja** (nuo daugiau kaip pusės medžiagos 2016 m. iki daugiau kaip dviejų trečdalių 2019 m.)[12].

Neseniai Vokietijoje atlikus tyrimą dėl seksualinės prievartos prieš vaikus atskleista galimai daugiau nei 30 000 įtariamųjų, kurie, dalyvaudami grupių pokalbiuose ir naudodamiesi bendravimo programėlėmis, dalijasi medžiaga, vieni kitus skatina kurti naują medžiagą, taip pat dalijasi patarimais ir gudrybėmis, kaip privilioti aukų ir nuslėpti savo veiksmus[13]. Kadangi naudojamasi ištisiniu šifravimu, nustatyti nusikaltėlius yra sudėtingiau ar net neįmanoma. Šiuo konkrečiu atveju Vokietijoje iki šiol buvo nustatyti tik 72 įtariamieji ir 44 nukentėjusieji.

Nors pradėjus naudoti **ištisinį šifravimą** geriau užtikrinamas ryšių privatumas ir saugumas, nusikaltėliams taip pat lengviau prieiti prie saugių kanalų, kuriuose savo veiksmus, pvz., prekybą vaizdais ir vaizdo įrašais, jie gali nuslėpti nuo teisėsaugos. Todėl reikia **nedelsiant ieškoti** galimų šifravimo technologijos naudojimo nusikalstamiems tikslams problemos sprendimų, kurie leistų bendrovėms elektroniniuose pranešimuose, užšifruotuose naudojant ištisinį šifravimą, **nustatyti** seksualinės prievartos prieš vaikus atvejus ir apie juos **pranešti**. Bet kokiu sprendimu turėtų būti užtikrintas ir elektroninių ryšių privatumas, ir vaikų apsauga nuo seksualinės prievartos ir seksualinio išnaudojimo, taip pat vaikų, vaizduojamų vaikų seksualinio išnaudojimo medžiagoje, privatumo apsauga.

Kova su seksualine prievarta prieš vaikus yra **vienas iš ES prioritetų**. Ir Europos Parlamentas[14], ir Taryba[15] ragina imtis tolesnių konkrečių veiksmų. Panašių reikalavimų buvo pateikta pasauliniu mastu keliuose forumuose[16], įskaitant žiniasklaidoje[17], nes paaiškėjo, kad kol kas visame pasaulyje **kova su šiais nusikaltimais yra nesėkminga**, o kiekvieno vaiko teisė gyventi nepatiriant smurto veiksmingai neapsaugoma. Todėl ES turi **pakartotinai įvertinti savo pastangas** ir **jas stiprinti**.

Šios strategijos tikslas yra ES lygmeniu veiksmingai kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus. Joje numatyta sistema, kuri padėtų **ryžtingai ir visapusiškai kovoti** su šiais nusikaltimais **internete ir realiame gyvenime**. Strategijoje išdėstytos **aštuonios iniciatyvos**, kuriomis siekiama įgyvendinti ir plėtoti tinkamą teisinę sistemą, stiprinti teisėsaugos reagavimą ir skatinti įvairių suinteresuotųjų šalių **prevencijos, tyrimų** ir **pagalbos nukentėjusiesiems** veiksmus. Iniciatyvose pasitelkiamos visos ES lygmeniu **prieinamos priemonės** tiek **ES materialinės teisės** (I skirsnis), tiek **finansavimo ir bendradarbiavimo**

---

nustatytus seksualinės prievartos prieš vaikus atvejus. Tada NCMEC šiuos pranešimus perduoda atitinkamoms viso pasaulio valdžios institucijoms, kad šios galėtų imtis veiksmų. Kadangi didžiausios interneto bendrovės yra įsisteigusios JAV, NCMEC faktiškai centralizuoja pranešimus apie seksualinę prievartą prieš vaikus pasaulyje.

11 *Ibid*.

12 Internet Watch Foundation, *Annual Reports of 2016 to 2019*.

13 BBC, Germany investigates 30,000 suspects over paedophile network, 29 June 2020; Frankfurter Allgemeine, Die schockierende Zahl des Tages: 30.000 Verdächtige, 29 June 2020.

14 *Rezoliucija 30-ųjų JT vaiko teisių konvencijos metinių proga*, 2019 m. lapkričio mėn.

15 *Tarybos išvados dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus*, 2019 m. spalio mėn.

16 Pavyzdžiui, 2019 m. gruodžio mėn. Pasaulinio vaikų seksualinį išnaudojimą internete siekiančio panaikinti aljanso WePROTECT aukščiausiojo lygio susitikime arba aljanso „Penkios akys“ šalių (JAV, JK, Kanados, Australijos ir Naujosios Zelandijos) 2019 m. liepos mėn. pareiškimu.

17 Žr., pavyzdžiui, 2019 m. rugsėjo mėn. – 2020 m. vasario mėn. „New York Times“ publikuotus straipsnius, kuriuose visuomenei atskleistas problemos mastas ir sudėtingumas.

(II skirsnis) srityse[18].. Ši strategija turi būti įgyvendinta per ateinančius penkerius metus (2020–2025 m.)[19].

I. TINKAMOS VAIKŲ APSAUGOS TEISINĖS SISTEMOS ĮGYVENDINIMAS IR PLĖTOJIMAS

2011 m. ES žengė svarbų žingsnį priimdama Direktyvą dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus (2011/93/ES[20]), kurią **skubos tvarka** reikia baigti **įgyvendinti** valstybėse narėse. Kartu tinkamiausiais būdais reikia pašalinti bet kokias nustatytas teisės aktų spragas.

1. Visapusiško esamos teisės aktos (Direktyvos 2011/93/ES) įgyvendinimo užtikrinimas

Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus – pirmoji **visapusiška ES teisinė priemonė**, kurioje nustatytos būtiniausios taisyklės, taikytinos apibrėžiant nusikalstamas veikas, susijusias su seksualine prievarta, seksualiniu vaikų išnaudojimu ir seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos naudojimu, ir bausmes už jas ir kurioje reglamentuota nusikalstamų veikų prevencija, tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas už jas, taip pat pagalba nukentėjusiesiems ir jų apsauga.

Nusikalstamos veikos apima atvejus **realiame gyvenime ir internete**, pvz., seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos internete žiūrėjimą ir platinimą, vaikų viliojimą (pvz., internete su vaiku užmezgant emocinį ryšį seksualinės prievartos tikslais) ir seksualinę prievartą naudojantis internetinėmis kameromis. Be materialinės baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso teisės direktyvoje taip pat reikalaujama, kad valstybės narės priimtų visapusiškas administracines (t. y. ne teisėkūros) priemones, pvz., dėl valstybių narių keitimosi informacija apie teistumą naudojantis Europos nuosprendžių registrų informacine sistema (ECRIS), kai prieš įdarbinant vykdomas kandidatų į pareigas, kurias einant palaikomi tiesioginiai reguliarūs kontaktai su vaikais, tikrinimas arba kai mokomi specialistai, kurie gali susidurti su vaikais, nukentėjusiais nuo seksualinės prievartos. Įgyvendinant šias priemones turi dalyvauti ir jas koordinuoti **daug įvairių valdžios institucijų subjektų** (pvz., teisėsaugos, sveikatos priežiūros, švietimo, socialinių paslaugų, vaikų apsaugos institucijos, teisminių institucijų ir teisės specialistai), taip pat privatūs subjektai (pvz., sektoriaus ir pilietinės visuomenės subjektai).

Valstybės narės padarė **didelę pažangą** įgyvendindamos direktyvą. Vis dėlto dar reikia nemažai nuveikti, kad būtų išnaudotos visos direktyvos teikiamos galimybės – valstybės narės turi **iki galo įgyvendinti** visas jos nuostatas. Vis dar esama problemų, susijusių su **prevencija** (ypač su prevencijos programomis, skirtomis nusikaltėliams ir asmenims, kurie bijo, kad gali nusikalsti), **baudžiamąja teise** (ypač su nusikalstamų veikų apibrėžtimis ir bausmių dydžiu) ir su **nukentėjusiems vaikams** skirtomis **pagalbos, paramos ir apsaugos** priemonėmis[21]. Siekdama užtikrinti visapusišką įgyvendinimą, Komisija 2019 m. prieš 23 valstybes nares pradėjo **pažeidimo nagrinėjimo procedūras**[22].

---

[18] Daugiau apie surengtas tikslines konsultacijas žr. šio komunikato veiksmų planą.

[19] Šios strategijos įgyvendinimas bus derinamas su kitų susijusių strategijų, kurias Komisija neseniai priėmė arba priims netrukus (įskaitant vaiko teisių, nukentėjusiųjų teisių, kovos su prekyba žmonėmis, saugumo sąjungos ir lyčių lygybės strategijas), įgyvendinimu.

[20] 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, OL L 335, 2011 12 17. Kad būtų paprasčiau, šiame dokumente ji vadinama Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus.

[21] Daugiau žr.: *Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinama, kaip valstybės narės ėmėsi reikiamų priemonių įgyvendinti 2011 m. gruodžio 13 d. Direktyvą 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija*, COM/2016/0871 *final*, taip pat *Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje vertinama, kaip įgyvendinamos 2011 m.*

Komisija toliau glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad **pirmumo tvarka** išspręstų visas likusias problemas ir užtikrintų, kad direktyva būtų visiškai įgyvendinta ir kad jos būtų visapusiškai laikomasi visoje ES. Komisija taip pat rems valstybių narių darbą šioje srityje toliau skatindama **keistis geriausia praktika** ir įgyta patirtimi[23].

Pagrindinis veiksmas

⇨ *Valstybės narės privalo **pirmumo tvarka iki galo įgyvendinti** Direktyvą dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus. Komisija toliau naudosis Sutartyse numatytais savo **vykdymo užtikrinimo įgaliojimais**, jei reikia, vykdydama pažeidimo nagrinėjimo procedūras, kad būtų užtikrintas greitas direktyvos įgyvendinimas.*

2. Užtikrinimas, kad ES teisės aktais būtų sudarytos sąlygos veiksmingai reaguoti

Atsižvelgdama į toliau nurodytoje 3 iniciatyvoje paminėtą tyrimą, Komisija vertins, ar reikia atnaujinti **Direktyvą dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus**. Be Direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus yra įvairių **ES lygmens teisės aktų**, kuriais remiama ir apibrėžiama kova su seksualine prievarta prieš vaikus, ypač privataus sektoriaus vaidmuo vykdant seksualinės prievartos prieš vaikus prevenciją ir su ja kovojant.

2018 m. balandžio mėn. Komisijos pateikti **pasiūlymai dėl e. įrodymų**[24] yra itin svarbūs siekiant sudaryti sąlygas greitai gauti privataus sektoriaus subjektų turimus svarbiausius duomenis, pvz., informaciją apie asmenų, kurie įkėlė vaikų seksualinio išnaudojimo medžiagą ir ja dalijosi, tapatybę. Komisija pakartoja savo raginimą šį teisės aktą **greitai priimti**.

Be to, atitinkamai sistemai priklauso **E. prekybos direktyva**[25], kuria nustatytos taisyklės dėl interneto tarpininkų atsakomybės ir numatyta galimybę taikyti pranešimo apie neteisėtą turinį ir jo šalinimo mechanizmus, taip pat **E. privatumo direktyva**[26]. Komisijos pasiūlymu dėl **reglamento dėl privatumo ir elektroninių ryšių**[27], kuris šiuo metu svarstomas Europos Parlamente ir Taryboje, bus atnaujinta teisinė sistema ir pakeista E. privatumo direktyva. Priėmus **Elektroninių ryšių kodeksą**, nuo 2020 m. gruodžio mėn. bus išplėsta E. privatumo direktyvos taikymo sritis[28]. Taip tam tikroms bendrovėms būtų užkirstas kelias (nesant

---

gruodžio 13 d. Direktyvos 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija 25 straipsnyje nurodytos priemonės, COM/2016/0872 *final*.

22 Visos valstybės narės, išskyrus Daniją (jai direktyva neprivaloma) ir Kiprą, Airiją bei Nyderlandus (su šiomis valstybėmis konsultuojamasi dėl atitikties).

23 Nuo 2017 m. Komisija surengė šešis praktinius ekspertų seminarus, kad padėtų valstybėms narėms įgyvendinti direktyvą. Kitas praktinis seminaras prevencijos klausimais bus surengtas iki 2020 m. IV ketvirčio.

24 Pasiūlymas dėl Reglamento dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių, COM/2018/225; ir
Pasiūlymas dėl Direktyvos, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės, COM/2018/226.

25 Direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva), OL L 178, 2000 7 17.

26 Direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių), OL L 201, 2002 7 31.

27 Pasiūlymas dėl Reglamento dėl teisės į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Reglamentas dėl privatumo ir elektroninių ryšių), COM/2017/010 *final*.

28 Direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, OL L 321, 2018 12 17. Šia direktyva į E. privatumo direktyvos taikymo sritį įtrauktos OTT tarpasmeninės ryšių paslaugos, pvz., bendravimo ir e. pašto paslaugos. E. privatumo direktyvoje nenumatytas teisinis pagrindas, kuris būtų taikomas savanoriškam turiniui ir srauto duomenų tvarkymui siekiant nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus. Paslaugų teikėjai tokias priemones gali taikyti tik jei jos priimtos pagal nacionalinius teisės aktus,

nacionalinių teisės aktų, kurie būtų priimti pagal E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalį) toliau taikyti savo priemones, skirtas savanoriškai aptikti seksualinę prievartą prieš vaikus internete, pašalinti jos medžiagą ir apie ją pranešti. Komisija mano, kad labai svarbu **nedelsiant imtis veiksmų** šiai problemai spręsti. Todėl ji pateiks pasiūlymą dėl tikslinio teisėkūros sprendimo, kurio vienintelis tikslas būtų sudaryti sąlygas tęsti dabartinę savanorišką veiklą. Taikant tokį sprendimą būtų pakankamai laiko priimti naują ilgesnio galiojimo teisinį pagrindą, kartu užtikrinant, kad bus laikomasi pagrindinių teisių, įskaitant teisę į privatų gyvenimą ir asmens duomenų apsaugą.

Komisija įsipareigojo pateikti pasiūlymus dėl skaitmeninių paslaugų teisės aktų sistemos, kurie darytų poveikį kovai su vaikų seksualinio išnaudojimo medžiaga internete. **Skaitmeninių paslaugų akto** dokumentų rinkinyje, kurio pasiūlymas bus pateiktas iki 2020 m. pabaigos[29], bus patikslintos ir patobulintos atsakomybės už skaitmenines paslaugas ir jų saugumo taisyklės. Atsižvelgdama į tai, Komisija apsvarstys poreikį šalinti kliūtis savanoriškiems veiksmams, kuriais siekiama pašalinti neteisėtą turinį, prekes ar paslaugas, dėl kurių tarpininkaujama internete, ypač kai tai susiję su interneto platformų paslaugomis.

Komisija mano, kad kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus internete reikia nustatyti aiškius **privalomus įpareigojimus** dėl seksualinės prievartos prieš vaikus internete nustatymo ir pranešimo apie ją, kad teisėsaugos ir atitinkamų privataus sektoriaus subjektų veikla kovojant su prievarta internete būtų aiškesnė ir geriau apibrėžta. Ji pradės rengti **konkretiems sektoriams skirtus teisės aktus**, kad seksualinės prievartos prieš vaikus internete problema būtų sprendžiama veiksmingiau ir visapusiškai laikantis pagrindinių teisių, įskaitant teisę į saviraiškos laisvę ir teisę į asmens duomenų ir privatumo apsaugą. Atskaitomybės ir skaidrumo užtikrinimo mechanizmai bus pagrindiniai teisės aktų, kuriuos priimant galėtų dalyvauti 6 iniciatyvoje nurodytas centras, elementai.

Taip pat svarbus **Europolo reglamentas**[30], kuriame nustatyta Europolo veiklos apimtis[31]. Savo 2020 m. darbo programoje Komisija paskelbė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl **Europolo įgaliojimų** stiprinimo siekiant pagerinti operatyvinį policijos bendradarbiavimą. Dėl sparčiai didėjančios seksualinės prievartos prieš vaikus problemos Europolas susidūrė su **apribojimais** dėl paramos, kurią jis gali teikti. Be to, Europolo

---

kurie atitinka direktyvos 15 straipsnio reikalavimus (dėl proporcingumo ir kt.) dėl teisės į konfidencialumą ribojimo. Jei tokių teisės aktų nėra, šių paslaugų teikėjų, tvarkančių turinį ar srauto duomenis, taikomos priemonės siekiant nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus neturėtų teisinio pagrindo.

[29] 2020 m. birželio 2 d. Komisija pradėjo atviras viešas konsultacijas dėl Skaitmeninių paslaugų akto dokumentų rinkinio.

[30] Reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), OL L 135, 2016 5 24. Taip pat svarbus Eurojusto reglamentas (Reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto), OL L 295/138, 2018 11 21).

[31] Šioje sistemoje svarbūs ir šie teisės aktai:

- 2016 m. balandžio 27 d. Reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), OL L 119, 2016 5 4, ypač 6, 23 straipsniai ir 50 konstatuojamoji dalis.
- 2018 m. lapkričio 14 d. Direktyva (ES) 2018/1808, kuria, atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva), OL L 303, 2018 11 28, įtvirtintos naujos taisyklės, kuriose reikalaujama, kad platformos trečiųjų šalių turinio, kurio prieglobos paslaugas jos teikia, atžvilgiu elgtųsi atsakingai, siekdamos visuomenę geriau apsaugoti nuo konkretaus neteisėto ar žalingo turinio (įskaitant seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą) sklaidos.

gebėjimui padėti valstybėms narėms **trukdo tai, kad jis negali gauti asmens duomenų tiesiogiai iš privačiojo sektoriaus**, kurio infrastruktūra piktnaudžiauja nusikaltėliai, siekdami teikti prieglobą seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagai ir ja dalytis. Europos Komisija šias problemas toliau nagrinės vykdydama **Europolo įgaliojimų peržiūrą**, kurią planuojama patvirtinti 2020 m. IV ketvirtį.

Šiais galimais teisės aktų pakeitimais, kurie bus **suderinti** su ES kovos su seksualine prievarta prieš vaikus politika, turėtų būti užtikrinta, kad būtų sukurta teisės aktų sistema, pagal kurią atitinkamiems suinteresuotiems subjektams būtų sudarytos sąlygos ir būtų padedama **užkirsti kelią** bet kokiems seksualinio smurto prieš vaikus atvejams, juos **nustatyti**, apie juos **pranešti ir imtis efektyvių veiksmų siekiant apsaugoti vaikus**.

Pagrindiniai veiksmai

- ⇨ *Pirmajame etape Komisija **pirmumo tvarka** pateiks pasiūlymą dėl teisės aktų, reikalingų užtikrinti, kad po 2020 m. gruodžio mėn. elektroninių ryšių paslaugų teikėjai galėtų toliau vykdyti dabartinę savanorišką veiklą siekdami savo sistemose nustatyti seksualinės prievartos prieš vaikus atvejus.*
- ⇨ *Antrajame etape, iki 2021 m. II ketvirčio, Komisija pateiks pasiūlymą dėl veiksmingai kovai su seksualine prievarta prieš vaikus reikalingų teisės aktų, kad atitinkamų interneto paslaugų teikėjų būtų reikalaujama nustatyti žinomą seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą ir apie ją pranešti valdžios institucijoms.*

3. Teisės aktų spragų, geriausios praktikos ir prioritetinių veiksmų nustatymas

Perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės, apie kurias valstybės narės pranešė Komisijai, apima priemones, kurių Direktyvoje dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus konkrečiai nereikalaujama, tačiau kurios, valstybių narių manymu, yra būtinos kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus[32]. Tai reiškia, kad gali būti svarbių problemų, į kurias direktyvoje **atsižvelgiama nepakankamai**. 2019 m. rugsėjo mėn. Komisija surengė ekspertų praktinį seminarą, kad surinktų daugiau informacijos apie tas galimas teisės aktų spragas, ir nusprendė, kad reikia surinkti papildomų faktinių duomenų.

Kadangi direktyva buvo priimta 2011 m., taip pat reikia atlikti jos **praktinio įgyvendinimo** (be kita ko, veiksmingumo, rezultatyvumo, reikalingumo, suderinamumo ir Europos pridėtinės vertės aspektų) vertinimą. Atliekant šį vertinimą visų pirma reikėtų atsižvelgti į tokių nusikaltimų **internetinius aspektus**, kai yra abejonių, ar **praėjus 9 metams,** per kuriuos įvyko reikšmingų technologinių pokyčių ir smarkiai išaugo dalijimasis rinkmenomis internete, dabartinė sistema yra **tinkama iškeltiems tikslams pasiekti**. Technologijos nusikaltėliams suteikia galimybę kur kas lengviau užmegzti ryšį su vaikais, dalytis prievartos vaizdais, nuslėpti savo tapatybę bei pelną ir bendradarbiauti tarpusavyje siekiant išvengti atsakomybės ir toliau vykdyti nusikaltimus[33].

Be to, nusikaltėliai vis geriau moka naudotis technologijomis ir techninėmis galimybėmis, įskaitant **šifravimą ir anonimiškumo užtikrinimą** (pvz., lygiarangių dalijimąsi rinkmenomis

[32] Pavyzdžiui, priemonės, kurias taikant darbdaviai, norintys įdarbinti kandidatus, kurių pareigos būtų susijusios su reguliariais tiesioginiais kontaktais su vaikais, įpareigojami prašyti pateikti informaciją apie jų teistumą.

[33] *ECPAT.org - What we do*, tikrinta 2020 m. balandžio 5 d.

ir naudojimąsi tamsiuoju internetu). Dėl šios nusikalstamos veiklos tiek visa visuomenė, tiek teisėsauga, ypač vykdydama savo funkciją apsaugoti visuomenę, susiduria su problemomis[34].

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija pirmumo tvarka pradės **tyrimą**, kuriuo bus siekiama ES lygmeniu **nustatyti teisės aktų ir įgyvendinimo spragas, geriausią praktiką bei prioritetinius veiksmus** ir kuriame bus vertinama:

- ar esamais ES teisės aktais sprendžiamos problemos, **kurioms spręsti jie buvo priimti**, ir
- ar yra **naujų su šiais nusikaltimais susijusių problemų**, kurios esamais teisės aktais sprendžiamos **tik iš dalies arba visai nesprendžiamos**.

Atliekant tyrimą bus atsižvelgta į **ES Tarybos** darbą siekiant veiksmingai įgyvendinti jos 2019 m. spalio mėn. išvadas dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus; tuo pagrindu gali būti sukurti arba atnaujinti nacionaliniai veiksmų planai, skirti koordinuoti veiksmus nacionaliniu lygmeniu. Tyrime taip pat bus atsižvelgta į 2019 m. lapkričio mėn. **Europos Parlamento** rezoliuciją[35], 2017 m. gruodžio mėn. Europos Parlamento ataskaitą dėl Direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus perkėlimo į nacionalinę teisę[36] ir Europos Tarybos Lansarotės komiteto darbą[37].

Pagrindinis veiksmas

⇨ *Iki 2020 m. pabaigos Komisija pradės išsamų tyrimą, skirtą ES lygmeniu **nustatyti teisės aktų spragas, geriausią praktiką ir prioritetinius veiksmus** kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus **internete ir realiame gyvenime**.*

II. TEISĖSAUGOS REAGAVIMO IR VISŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Kova su seksualine prievarta prieš vaikus turi būti vykdoma daugelyje sričių; joje turi dalyvauti ir plačioji visuomenė. Realią pažangą galima padaryti tik jei kiekvienu konkrečiu atveju bus dedama daugiau pastangų prevencijos, ataskaitų teikimo, nukreipimo, tyrimo, apsaugos ir tapatybės nustatymo, gydymo ir pažangos stebėjimo srityse. Pagal įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu pagrįstą išties daugiadalykį požiūrį socialinėms tarnyboms, sveikatos priežiūros specialistams, akademinei bendruomenei, tyrėjams, pedagogams, teisminėms institucijoms, teisėsaugos institucijoms, vaikams, šeimoms, NVO, žiniasklaidai ir platesnei visuomenei tenka tam tikras vaidmuo.

4. Teisėsaugos pastangų stiprinimas nacionaliniu ir ES lygmenimis

Teisėsaugos institucijos turi nacionaliniu ir Europos lygmenimis **kompetentingai ir visapusiškai** reaguoti į seksualinę prievartą prieš vaikus. Kaip pažymėta 2020 m. gegužės mėn. Ekonomikos gaivinimo plane[38], per **COVID-19** krizę paaiškėjo būtinybė gerinti teisėsaugos ir teisminių institucijų **skaitmeninius pajėgumus**, kad jos ir toliau galėtų veiksmingai apsaugoti piliečius.

---

[34] Europol, *Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2019*; Independent Inquiry into Child Sexual Abuse, *The Internet Investigation Report 2020*; Virtual Global Taskforce Online Child Sexual Exploitation, *2019 Environmental Scan*.

[35] 2019 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl vaikų teisių 30-ųjų JT vaiko teisių konvencijos metinių proga, 2019/2876(RSP).

[36] *Europos Parlamento pranešimas dėl Direktyvos 2011/93/ES įgyvendinimo*, 2017 m. gruodžio mėn.

[37] https://www.coe.int/en/web/children/lanzarote-committee.

[38] „Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai“, COM(2020) 456.

Kovos su seksualine prievarta prieš vaikus srityje valstybių narių teisėsaugos institucijų struktūra yra įvairi. Kad valstybės narės savo šalyse ir už jų ribų užtikrintų vaikų apsaugą, svarbu, kad jų nacionalinėse policijos sistemose veiktų **tinkamai aprūpinti specializuoti padaliniai, kuriuose dirbtų gerai parengti pareigūnai**. Reaguodamos į naujausią didelio masto atvejų bangą, kelios valstybės nusprendė padidinti darbuotojų, dirbančių seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su tokia prievarta srityje, skaičių; Komisija tai vertina labai palankiai.

Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę tokiuose padaliniuose įkurti nacionalines **nukentėjusiųjų tapatybės nustatymo** grupes. Valstybės narės, kuriose tokios grupės jau įkurtos, turėtų apsvarstyti galimybę išplėsti nacionalinius pajėgumus ir įkurti atitinkamas regionines ir vietos grupes.

Kad būtų veiksmingai kovojama su šiais nusikaltimais, valstybėms narėms turėtų turėti galimybę dalyvauti **bendruose ES ir tarptautiniuose veiksmuose nustatant vaikų tapatybę** kartu su Europolo Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centru (EC3) arba per Tarptautinę vaikų seksualinio išnaudojimo (ICSE) duomenų bazę, kurios prieglobą teikia Interpolas. Skirdama išteklius kovai su seksualinės prievartos prieš vaikus grėsme, kiekviena valstybė narė taip pat turėtų atsižvelgti į turimus pajėgumus paremti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje.

Seksualinės prievartos prieš vaikus atvejai, ypač tie, kurie susiję su skaitmenine medžiaga, retai būna susiję tik su viena valstybe nare. Todėl valstybės narės turėtų ne tik valdyti nacionalines žvalgybos informacijos duomenų bazes, bet ir investuoti į **sistemingą** atitinkamos sukauptos informacijos siuntimą **Europolui**, kaip centriniam **ES informacijos apie nusikaltimus kaupimo centrui**, kad viena kitai padėtų nagrinėti tarpvalstybinius atvejus[39].

Norint veiksmingai kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus, reikalingi ir **pažangiausi techniniai pajėgumai**. Kai kurios nacionalinės tyrimo grupės neturi reikiamų žinių ir (arba) priemonių, kad galėtų, pvz., tarp daugybės konfiskuotų nuotraukų ar vaizdo įrašų rasti seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą, nustatyti nukentėjusiųjų arba nusikaltėlių buvimo vietą arba atlikti tyrimus tamsiajame internete ar lygiarangių tinkluose. **Padėdama vystyti nacionalinius pajėgumus, kad jie neatsiliktų nuo technologinės plėtros**, Komisija valstybėms narėms teikia finansavimą per **Vidaus saugumo fondą** (VSF policijos priemonę)[40]. Be to, Komisija taip pat skiria finansavimą pagal **VSF policijos** priemonę įgyvendindama Sąjungos veiksmus, pvz., kvietimus teikti pasiūlymus ir viešuosius pirkimus siekiant kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus **internete ir realiame gyvenime**[41]. **Naujas kvietimas teikti pasiūlymus** kovos su seksualine prievarta prieš vaikus srityje bus paskelbtas iki **2020 m.** pabaigos. Komisija taip pat finansuoja **tyrimų** projektus pagal programą „**Horizontas 2020**“, kad padėtų plėtoti nacionalinius pajėgumus (teisėsaugos ir kitose srityse), skirtus kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus[42]. Pagal naują bendrąją

[39] Tarpvalstybiniais atvejais gali būti reikalinga Eurojusto pagalba. Be to, svarbu, kad teisminių institucijų pareigūnai būtų parengti nagrinėti seksualinės prievartos prieš vaikus atvejus, taip pat atsižvelgti į problemos aspektus, susijusius su internetu.

[40] Daugiau informacijos pateikiama čia.

[41] Pagal 2018 m. kvietimą teikti pasiūlymus finansuotų projektų pavyzdžiai: „AviaTor“, 4NSEEK ir VERBUM SAT.

[42] Projektų pavyzdžiai: ASGARD, GRACE, LOCARD ir „INSPECTr“.

tyrimų ir inovacijų programą **„Europos horizontas“** ateityje bus paskelbti kvietimai teikti pasiūlymus dėl kovos su šiais nusikaltimais[43].

Slaptų interneto tyrimų metodų naudojimas yra svarbi priemonė norint įsiskverbti į tinklus, kurie yra paslėpti naudojantis tokio pobūdžio technologija. Paaiškėjo, kad šie metodai yra itin veiksmingi norint suprasti nusikaltėlių elgesį ir veiksmus internetinių paslaugų teikėjų sistemose; jų taikymas galiausiai padėjo panaikinti ryšio kanalus, kuriais naudojosi šie nusikaltėliai, taip pat vykdyti jų baudžiamąjį persekiojimą. Vykdant teisėsaugos veiksmus šioje srityje vis svarbiau sugebėti veiksmingai **įsiskverbti** į itin pavojingų nusikaltėlių internetines grupes. Tai galima padaryti taikant kelis skirtingus metodus, kurie šiuo metu prieinami tik kelioms valstybėms narėms ir ES nepriklausantiems partneriams. Reikėtų apsvarstyti, kaip padaryti, kad ši galimybė būtų prieinama visoje ES, siekiant užtikrinti, kad šiuos nusikaltėlius būtų galima veiksmingiau nustatyti nepriklausant nuo kitų partnerių. Bet kokios būsimos priemonės turi būti grindžiamos ES vertybėmis ir pagrindinėmis teisėmis.

Europolas įkurs **Inovacijų centrą ir laboratoriją**[44], kad valstybės narės galėtų lengviau prieiti prie ES lygmeniu plėtojamų techninių priemonių ir žinių. Pagal šią iniciatyvą taip pat bus galima įvertinti valstybių narių poreikius siekiant spręsti skaitmeninių tyrimų problemas, o tai padės nustatyti, kaip finansavimą iš ES paskirstyti policijos pajėgumų moksliniams tyrimams, inovacijoms ir technologinei plėtrai.

Įkūrus Inovacijų centrą ir laboratoriją valstybėms narėms bus dar lengviau naudotis Europolo **Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centro (EC3)** ištekliais ir patirtimis. EC3 nuo pat įkūrimo atlieka svarbią funkciją -- padeda valstybėms narėms kovoti su seksualine prievarta prieš vaikus. Ši parama yra įvairių formų, pavyzdžiui:

- Nuo 2014 m. EC3 padeda **nustatyti nukentėjusiųjų tapatybę**. Per Europolo nukentėjusiųjų nustatymo darbo grupes[45] vykdant bendrus veiksmus su valstybėmis narėmis ir partneriais, su kuriais sudaryti bendradarbiavimo susitarimai, ir taikant įvairias tyrimo galimybes, įskaitant ICSE duomenų bazę, nustatyta **beveik 360 vaikų ir 150 nusikaltėlių tapatybė**.
- Europolas (dažnai bendradarbiaudamas su **Eurojustu**) **padėjo koordinuoti daug sėkmingų tyrimų**[46].
- Konkretūs kovos su seksualine prievarta prieš vaikus ir jų išnaudojimu operatyvinių veiksmų planai kasmet įgyvendinami pagal Europolo remiamą kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu **ES politikos ciklą** / platformą EMPACT[47].
- Europolas labai padėjo surinkti, palyginti ir paskelbti ataskaitas, pvz., **Sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimo (SOCTA)** [48] ir **Organizuoto nusikalstamumo internete grėsmės vertinimo (IOCTA)**[49] ataskaitose, kuriose yra konkrečių skyrių dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus.

---

43 Kvietimo teikti pasiūlymus dėl tyrimų (galioja iki 2020 m. rugpjūčio 22 d.) pavyzdį žr. čia

44 Kaip aptarta 2019 m. spalio 7–8 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje.

45 Daugiau informacijos pateikiama 2019-05-27 ir 2019-10-25 Europolo pranešimuose spaudai.

46 Žr., pvz., šiuos 2020-03-12, 2020-03-31 ir 2020-04-21 Europolo pranešimus spaudai, taip pat 2019 m. Eurojusto metinę ataskaitą, pvz., 13 p.

47 2017 m. gegužės mėn. *Tarybos išvados dėl 2018–2021 m. ES prioritetų kovos su organizuotu ir sunkių formų nusikalstamumu srityje nustatymo*.

48 Naujausia SOCTA ataskaita pateikiama čia.

49 Naujausia IOCTA ataskaita pateikiama čia.

- Be to, bendradarbiaudamas su savo tarptautiniais partneriais Europolas tėvams ir globėjams teikė patarimus dėl saugumo internete[50], kad COVID-19 krizės sąlygomis padėtų užtikrinti vaikų saugumą internete, taip pat tikslinėms auditorijoms pateikė tris savaitines informacijos suvestines[51].

Pagrindinis veiksmas

⇨ *Europolas įkurs **Inovacijų centrą ir laboratoriją,** o Komisija teiks **finansavimą**, kad būtų lengviau plėtoti **nacionalinius pajėgumus**, siekiant užtikrinti, kad jie neatsiliktų nuo technologinės plėtros ir kad teisėsaugos institucijos veiksmingai reaguotų į minėtus nusikaltimus.*

5. Galimybės valstybėms narėms geriau apsaugoti vaikus taikant prevenciją

Kai kuriais Direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus straipsniais, kuriuos valstybės narės vis vėluoja iki galo įgyvendinti, reikalaujama nustatyti **prevencijos programas**[52], pagal kurias įvairūs suinteresuotieji subjektai turi imtis veiksmų.

Kalbant apie (galimiems) nusikaltėliams taikomą prevenciją, valstybėms narėms kyla sunkumų **visuose programų etapuose**: prieš asmeniui nusikalstant pirmą kartą, baudžiamojo proceso metu arba jam pasibaigus ir įkalinimo įstaigoje bei už jos ribų.

Motyvų, dėl kurių asmenys tampa nusikaltėliais, tyrimai yra **riboti ir nenuoseklūs**, o **specialistai ir tyrinėtojai bendrauja minimaliai**:

- Dėl esamo **tyrimų trūkumo** visais etapais sudėtinga **parengti ir įgyvendinti** veiksmingas programas. Tų vos kelių vykdomų programų veiksmingumas[53] **vertinamas retai**.
- Be to, įvairūs šios srities **specialistai** (pvz., atsakingos institucijos, vykdančios prevencijos programas, skirtas žmonėms, kurie bijo, kad gali nusikalsti; valstybės institucijos, atsakingos už programas įkalinimo įstaigose; NVO, teikiančios prevencijos programas, kuriomis remiama seksualinių nusikaltėlių reintegracija į visuomenę) **nepakankamai bendradarbiauja** tarpusavyje programų veiksmingumo, be kita ko, **įgytos patirties ir geriausios praktikos** klausimais.

Siekdama pašalinti šiuos sunkumus Komisija imsis kurti susijusių ir gerą vardą turinčių **specialistų ir tyrėjų prevencijos tinklą**, kad padėtų valstybėms narėms nustatyti **tinkamas naudoti, visapusiškai įvertintas ir veiksmingas** prevencijos priemones, kurios ES padėtų sumažinti seksualinės prievartos prieš vaikus paplitimą ir **sudaryti sąlygas keistis geriausia praktika**. Konkrečiai kalbant, sukūrus tinklą:

1. būtų sudarytos sąlygos **efektyviam ciklui – nuo praktinės veiklos iki tyrimų ir nuo tyrimų iki praktinės veiklos**:

---

50 Daugiau informacijos pateikiama čia.

51 Kita svarbi ES lygmens vaikų apsaugos COVID-19 krizės sąlygomis iniciatyva – COVID-19 kampanija „Betterinternetforkids.eu.

52 Ypač pagal 22, 23 ir 24 straipsnius. Daugiau žr.: Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinama, kaip valstybės narės ėmėsi reikiamų priemonių įgyvendinti 2011 m. gruodžio 13 d. Direktyvą 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, COM/2016/0871 *final*.

53 Prevencijos programų ES ir trečiosiose šalyse apžvalgą žr. Di Gioia R., Beslay, L. (2018) *Fighting child sexual abuse: prevention policies for offenders – Inception Report*, EUR 29344 EN, DOI:10.2760/48791.

- Tyrėjai specialistams teiktų **moksliškai patikrintas** iniciatyvas, o specialistai tyrėjams teiktų **nuolatinę grįžtamąją informaciją** apie prevencijos iniciatyvas, kad dar labiau padėtų stiprinti faktinių duomenų bazę. Tinklo veikloje taip pat būtų atsižvelgiama į **nukentėjusiųjų perspektyvas** ir požiūrį.

- Nors tinklas vykdytų veiklą visose su seksualine prievarta prieš vaikus susijusiose srityse, dėmesys būtų sutelktas į **prevencijos programas, skirtas nusikaltėliams ir asmenims, kurie bijo, kad gali nusikalsti**, nes šioje srityje valstybėms narėms kyla daugiausia sunkumų.

- Žinoma, kad ne visi nusikaltėliai turi pedofilinį sutrikimą[54] (prie kitų motyvų nusikalsti priskiriamas išnaudojimas siekiant finansinės naudos) ir kad ne visi pedofilinį sutrikimą turintys asmenys tampa nusikaltėliais (kai kurie asmenys kreipiasi pagalbos dėl savo pedofilijos). Norint suprasti **procesą**, kaip asmuo tampa nusikaltėliu, įskaitant **rizikos ir skatinamuosius veiksnius**, reikalingi išsamūs **moksliniai tyrimai**. Iš kai kurių statistinių duomenų matyti, kad iki 85 proc. asmenų, žiūrinčių seksualinės prievartos prieš vaikus vaizdus, prieš juos smurtauja ir fiziškai[55]. Seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos žiūrėjimas, dėl kurio atsiranda paklausa naujai medžiagai, taigi, ir tolesniam fiziniam smurtui, taip pat yra nusikalstama veika[56].

- Tinkle būtų laikomasi **mokslinio požiūrio** į prevenciją. Nors duomenų apie paplitimą nedaug, iš tyrimų matyti, kad pedofilinį sutrikimą gali turėti apie **3 proc.** vyrų. Specialistai sutinka, kad veiksmingiausias būdas apsaugoti nukentėjusiuosius ir sumažinti teisėsaugos institucijų darbo krūvį – **spręsti problemą iš esmės pripažįstant** tą nemalonų faktą ir nustatant prevencijos priemones.

2. būtų remiamos valstybių narių pastangos didinti informuotumą kuriant tikslines **žiniasklaidos kampanijas** ir **mokymo** medžiagą:

    - Tinklas palengvintų keitimąsi informacija apie **mokymo medžiagą ir pajėgumų stiprinimą**, taip pat kauptų **geriausios praktikos pavyzdžius**, kurie turėtų įtakos **žiniasklaidos kampanijoms** ir mokymui visose valstybėse narėse. Jis padėtų **išvengti veiksmų dubliavimo**, pvz., palengvindamas kitose valstybėse narėse sukurtos medžiagos vertimą ir pritaikymą prie nacionalinio konteksto.

    - Komisija su tinklo pagalba taip pat pradėtų ir remtų **informuotumo didinimo kampanijas**, kurios padėtų informuoti vaikus, tėvus, globėjus ir pedagogus apie riziką, prevencinius mechanizmus ir procedūras. Jos būtų kuriamos su tinklu.

    - Reikalingi **prevencijos veiksmai**, skirti **su vaikais dirbančioms organizacijoms** – sporto centrams ir klubams, religinėms įstaigoms, sveikatos priežiūros įstaigoms, mokykloms, popamokinę veiklą vykdančioms įstaigoms, – siekiant **didinti jų informuotumą** ir informuoti jas apie tai, kaip užkirsti kelią prievartai, pvz., teikti tikslinį **mokymą**[57], užtikrinti, kad šios organizacijos būtų nustačiusios reikiamas procedūras ir pagal ES teisės aktus naudotųsi savo teisinėmis galiomis per Europos

---

[54] Per savanorišką apklausą, kurioje dalyvavo 1978 jauni suaugę vyrai iš Švedijos, 4,2 proc. respondentų nurodė, kad yra žiūrėję seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą (Seto, et al, 2015). Kitoje savanoriškoje apklausoje, kurioje dalyvavo 8 718 suaugę vyrai iš Vokietijos, 2,4 proc. respondentų nurodė tokia medžiaga naudojęsi (Dombert, et al, 2016).

[55] https://childrescuecoalition.org/the-issue/.

[56] The Atlantic, *I, Pedophile*, David Goldberg, 26 August 2013.

[57] Žr., pvz., ES programą „Erasmus+“ švietimui, mokymui, jaunimui ir sportui Europoje remti.

nuosprendžių registrų informacinę sistemą tarpvalstybiniu mastu reikalauti pateikti informaciją apie teistumą[58]. Ši itin veiksminga ES sistema yra labai svarbi siekiant užkirsti kelią seksualinei prievartai, nes ji leidžia patikrinti duomenis apie galimą asmens teistumą, kai ieškoma darbuotojų profesinei ar organizuotai savanoriškai veiklai, kurią vykdant palaikomi tiesioginiai ir reguliarūs kontaktai su vaikais. Visų sektorių specialistus, kurie gali susidurti su vaikais, reikia parengti ir aprūpinti priemonėmis, kad jie galėtų **užkirsti kelią** seksualiniam smurtui bei prievartai ir **nustatyti** ankstyvuosius galimo seksualinio smurto ir prievartos požymius, taip pat kad sugebėtų tinkamai bendrauti su vaikais ir jų šeimomis visų pirma atsižvelgdami į konkrečius vaiko poreikius ir interesus. Tai taikoma ir **teisėsaugos bei teisminėms institucijoms**, kai vaikai dalyvauja tiriant prieš juos prievartą naudojusių asmenų padarytas nusikalstamas veikas. Šeimos ir globėjai, specialistai ir plačioji visuomenė turi suprasti šių nusikaltimų sunkumą ir itin skaudžias jų pasekmes vaikams; visiems jiems turi būti suteikta reikalinga pagalba, kad jie galėtų pranešti apie šiuos nusikaltimus ir padėti nukentėjusiems vaikams. Tam reikalinga **specializuota informacija, žiniasklaidos kampanijos** ir **mokymas**.

- Patys vaikai turi turėti **žinių ir priemonių**, kurios, jei įmanoma, galėtų jiems padėti išvengti prievartos (pvz., vaikai turi turėti žinių apie tai, kaip saugiai naudotis internetu); jie turi būti informuoti, kad tam tikras elgesys yra nepriimtinas. Komisijos finansuojamas saugesnio interneto centrų tinklas[59] didina informuotumą apie saugumą internete ir per pagalbos bei specialiąsias linijas teikia informaciją, išteklius ir pagalbą įvairiomis skaitmeninio saugumo temomis, įskaitant vaikų viliojimą ir seksualinio turinio siuntimą[60]. Kiti pavyzdžiai, kaip tai galima daryti – Europos Tarybos kampanija „Vienas iš penkių“[61] ir Europolo iniciatyva „#SayNo“[62]. Prievartą patyrę vaikai turi **jaustis saugūs ir turintys galimybę** kalbėti, reaguoti ir pranešti apie nusikaltimą[63], net jei prievartą vykdė vienas iš artimojo rato žmonių (t. y. artimųjų ar kitų žmonių, kuriuos vaikai pažįsta ir kuriais pasitiki), nes tai yra dažnas atvejis. Jiems taip pat reikia užtikrinti galimybę naudotis saugiais, prieinamais ir jų amžiui pritaikytais kanalais, kad galėtų nebijodami pranešti apie prievartą. Užtikrinant prevenciją taip pat turi būti atsižvelgiama į **konkrečias aplinkybes ir įvairių grupių vaikų**, kuriems kyla ypač didelis pavojus patirti seksualinę prievartą, pavyzdžiui, neįgalių vaikų[64], vaikų migrantų (ypač nelydimų vaikų) ir nuo prekybos žmonėmis nukentėjusių vaikų (dauguma iš jų – mergaitės), **poreikius**.

Siekiama sukurti **darbo grupių** tinklą – tai padės keistis geriausia praktika ir dirbti su konkrečiomis iniciatyvomis, kad būtų pasiekti konkretūs rezultatai. Darbo grupes būtų galima organizuoti **pagal veiklą** (t. y. pagal profesinę kvalifikaciją, pvz., sveikatos priežiūros specialistų, socialinių darbuotojų, švietimo specialistų, teisėsaugos pareigūnų, teisminių institucijų, įkalinimo įstaigų, politikos formuotojų bei tyrėjų) ir **pagal programą** (t. y. pagal prevencijos programos tikslinės grupės rūšį, pvz., nusikaltėliai ir asmenys, kurie bijo, kad gali nusikalsti, arba vaikai, šeimos ir bendruomenė, kuriems skirtos informuotumo didinimo programos).

---

58 Europos nuosprendžių registrų informacinė sistema (ECRIS). Daugiau informacijos pateikiama čia.

59 Daugiau informacijos pateikiama čia.

60 Žr., pavyzdžiui, Airijos saugesnio interneto centro svetainę čia.

61 Daugiau informacijos pateikiama čia.

62 Daugiau informacijos pateikiama čia.

63 Būsimame Skaitmeninio švietimo veiksmų plane taip pat bus aptariama kova su seksualine prievarta prieš vaikus internete.

64 ES pagrindinių teisių agentūros ataskaita: Smurtas prieš neįgalius vaikus, 2015 m.

Svarbu kuo labiau plėsti veiklą siekiant užkirsti kelią seksualinei prievartai prieš vaikus. Vis daugėjant pranešimų apie seksualinę prievartą prieš vaikus, ES ir viso pasaulio **teisėsaugai nebepakanka pajėgumų**, o tai dar kartą patvirtino specialistų (įskaitant teisėsaugos) nuomonę, kad **problemos neįmanoma išspręsti vien teisėsaugos veiksmais ir kad reikia koordinuoti įvairių sričių subjektų veiksmus.**

Tinklas siektų **stiprinti ES pajėgumus** seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos srityje ir **palaikytų ryšius visame pasaulyje**, kad galėtų remtis visa aktualia praktine patirtimi **ES ir už jos ribų**. Jis taip teiktų svarbią **informaciją internete**, kad jo darbo rezultatais būtų lengviau dalytis ES ir pasaulyje ir kad atitinkamai visos šalys galėtų pasinaudoti pažangiausiais tyrimais ir metodais.

Todėl įkūrus prevencijos tinklą būtų sudarytos sąlygos: a) imtis efektyvesnių **veiksmų** kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus (**internete ir realiame gyvenime**) ES; b) veiksmingiau ir rezultatyviau **panaudoti** seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijai skirtus **esamus (ribotus) išteklius** ES; c) veiksmingiau **bendradarbiauti su partneriais visame pasaulyje**, kad ES galėtų naudotis pasauline patirtimi nedubliuodama veiksmų.

Pagrindinis veiksmas

⇨ *Komisija **nedelsdama** pradės rengti ES lygmens prevencijos tinklą, kad sudarytų sąlygas keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, o valstybėms narėms padėtų priimti **tinkamas naudoti, visapusiškai įvertintas ir veiksmingas** prevencijos priemones, kad ES būtų sumažintas seksualinės prievartos prieš vaikus paplitimas.*

6. Europos seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su ja centras

Remdamasi visapusiškais tyrimais ir poveikio vertinimu, Komisija imsis veiksmų dėl galimo Europos seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su ja centro įkūrimo. Šis centras **valstybėms narėms teiktų visapusišką pagalbą** kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus **internete ir realiame gyvenime**, kartu užtikrindamas veiklos **koordinavimą,** kad ištekliai būtų naudojami kuo veiksmingiau ir kad būtų **išvengta veiksmų dubliavimo.**

Europos Parlamentas 2019 m. lapkričio mėn. rezoliucijoje paskatino įkurti centrą[65], **o valstybės narės** 2019 m. spalio mėn. Tarybos išvadose pažymėjo, kad reikia taikyti **koordinuotą įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu pagrįstą požiūrį**[66]. Centras galėtų remtis **panašių centrų visame pasaulyje** (pvz., JAV veikiančio Nacionalinio dingusių ir išnaudojamų vaikų centro (NCMEC), Kanados vaikų apsaugos centro ir Australijos kovos su vaikų išnaudojimu centro) geriausia praktika ir įgyta patirtimi.

Siekiant užtikrinti **visapusišką paramą** valstybėms narėms kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus ir atsižvelgiant į tolesnį vertinimą, centro funkcijos galėtų būti vykdomos **trijose srityse**:

1. **Teisėsauga.** Europolui tenka svarbus vaidmuo kovoje su seksualine prievarta prieš vaikus, visų pirma dėl to, kad jis analizuoja ir toliau perduoda iš JAV gautus pranešimus apie prievartą. Atsižvelgdamas į Europolo vaidmenį bei patirtį ir bendradarbiaudamas su ES ir trečiųjų šalių teisėsaugos institucijomis, centras galėtų užtikrinti, kad aukos būtų kuo greičiau nustatytos, kad joms būtų suteikta pagalba ir kad nusikaltėliai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Siekdamas padėti valstybėms narėms, jis galėtų iš **ES paslaugas teikiančių** bendrovių priimti pranešimus apie seksualinę prievartą prieš vaikus

[65] 2019 m. lapkričio mėn. Rezoliucija 30-ųjų JT vaiko teisių konvencijos metinių proga.
[66] 2019 m. spalio mėn. Tarybos išvados dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus.

ES, užtikrinti tokių pranešimų aktualumą ir juos perduoti teisėsaugai, kad ji imtųsi veiksmų. Be to, siekdamas padėti bendrovėms, centras galėtų, pvz., tvarkyti bendrą žinomos seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos **duomenų bazę** ES, kad tokią prievartą būtų lengviau aptikti bendrovių sistemose, laikantis ES duomenų apsaugos taisyklių. Siekdamas padėti teisėsaugos institucijoms, centras taip pat galėtų koordinuoti ir supaprastinti seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos internete, aptiktos pasinaudojant **specialiosiomis linijomis**, pašalinimą.

Centro veikla galėtų būti vykdoma atsižvelgiant į griežtus kontrolės mechanizmus, kad būtų užtikrinta **atskaitomybė ir skaidrumas**. Visų pirma, centras galbūt galėtų padėti užtikrinti, kad medžiaga nebūtų pašalinta per klaidą ar kad paieškos priemonėmis nebūtų piktnaudžiaujama pranešant apie teisėtą turinį (įskaitant netinkamą priemonių naudojimą kitais tikslais, o ne kovai su seksualine prievarta prieš vaikus); be to, centras galėtų **priimti vartotojų, manančių, kad jų turinys buvo pašalintas per klaidą, skundus**. Atskaitomybė ir skaidrumas – pagrindiniai 2 iniciatyvos pagrindiniuose veiksmuose minimų teisės aktų elementai.

2. **Prevencija.** Remdamasis prevencijos tinklo darbu, centras valstybėms narėms galėtų padėti priimti **tinkamas naudoti, visapusiškai įvertintas ir veiksmingas** daugiadalykes prevencijos priemones, kad ES būtų sumažintas seksualinės prievartos prieš vaikus paplitimas, atsižvelgiant į skirtingą vaikų pažeidžiamumą dėl jų amžiaus, lyties, raidos ir konkrečių aplinkybių. Jis galėtų palengvinti **koordinavimą**, kad investuoti ištekliai ir turimos žinios apie prevenciją ES būtų naudojami kuo efektyviau ir kad būtų **išvengta veiksmų dubliavimo.** Kaip **tyrimų ir žinių sujungimo, plėtojimo ir platinimo centras**, jis galėtų palengvinti ir paskatinti visų susijusių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą ir padėti plėtoti **pažangiausius tyrimus ir žinias, be kita ko, užtikrinti geresnę duomenų kokybę**. Jis taip pat galėtų **politikos formuotojams nacionaliniu ir ES lygiu teikti informaciją** apie prevencijos spragas ir galimus sprendimus joms pašalinti.

3. **Pagalba nukentėjusiesiems.** Centras galėtų glaudžiai bendradarbiauti su nacionalinėmis institucijomis ir pasaulio ekspertais siekdamas užtikrinti, kad **nukentėjusieji** gautų **visapusišką tinkamą pagalbą**, kaip reikalaujama Direktyvoje dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus ir Nusikaltimų aukų teisių direktyvoje[67][68]. Jis taip pat galėtų padėti **keistis geriausios praktikos pavyzdžiais** apie nukentėjusių vaikų apsaugos priemones. Be to, siekdamas padėti valstybėms narėms, jis galėtų **vykdyti tyrimus** (pvz., dėl trumpalaikio ir ilgalaikio seksualinės prievartos prieš vaikus poveikio nukentėjusiesiems), kad paremtų **faktiniais duomenimis pagrįstą pagalbos ir paramos nukentėjusiesiems politiką,** ir veikti kaip **žinių centras**, kad padėtų geriau koordinuoti veiksmus ir išvengti veiksmų dubliavimo. Centras, be kita ko, galėtų **aktyviai ieškoti** medžiagos internete ir apie ją pranešti bendrovėms, kad **padėtų nukentėjusiesiems pašalinti vaizdus ir vaizdo įrašus su jais**, siekiant apsaugoti jų privatumą[69].

---

[67] 2012 m. spalio 25 d. Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, OL L 315, 2012 11 14. Bendromis nusikaltimų aukų teisėmis, kurios numatytos šioje direktyvoje, papildomos Direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus konkrečios nuostatos, taikomos seksualinės prievartos prieš vaikus aukoms.

[68] Kad būtų užtikrintas nuoseklus požiūris į ES nusikaltimų aukų teisių politiką, centras taip pat turėtų bendradarbiauti su platforma, sukurta pagal 2020–2025 m. ES aukų teisių strategiją, COM/2020/258 *final*.

[69] Centras taip pat galėtų atlikti nukentėjusių vaikų gynėjo funkcijas, kad vaikų nuomonė būtų išgirsta ir kad į ją būtų atsižvelgta formuojant politiką ES ir nacionaliniu lygmeniu, taip didinant informuotumą apie vaikų teises ir nukentėjusių vaikų poreikius.

Centras galėtų sudaryti sąlygas **veiksmingesniam ES ir pasaulio valdžios institucijų (įskaitant teisėsaugos), sektoriaus ir pilietinės bendruomenės bendradarbiavimui** ir tapti **pagrindiniu šios srities žinių subjektu Europos Sąjungoje**, **taip sutelkdamas visas** šioje strategijoje **išdėstytas iniciatyvas**.

- **Į teisės aktus orientuotos iniciatyvos.** Centras **savo žiniomis galėtų padėti Komisijai** vykdyti jos funkciją teikti paramą valstybėms narėms įgyvendinti Direktyvą dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus. Vykdydamas spragų ir geriausios praktikos ES ir už jos ribų nustatymo veiklą, centras įgytų vis didesnę praktinę patirtį, kuri Komisijai padėtų priimti **faktiniais duomenimis grindžiamą politiką**, kuria taip pat galėtų būti užtikrinta, kad ES teisės aktai būtų atnaujinti siekiant sudaryti sąlygas veiksmingai reaguoti.
- **Bendradarbiavimo ir į finansavimą orientuotos iniciatyvos.** Glaudžiai bendradarbiaudamas su Komisija, panašiais centrais kitose šalyse ir Pasauliniu vaikų seksualinį išnaudojimą internete siekiančiu panaikinti aljansu WePROTECT, centras galėtų užtikrinti, kad valstybės narės turėtų **greitą ir centralizuotą prieigą prie geriausios pasaulio praktikos** ir kad viso pasaulio vaikai gautų naudos iš ES geriausios praktikos. Centras taip pat galėtų remtis **prevencijos tinklo** veiklos rezultatais ir saugesnio interneto centrų patirtimi.

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Europos Parlamentu ir valstybėmis narėmis, **išnagrinės įvairias įgyvendinimo galimybes** (įskaitant, kai tinkama, **esamų struktūrų panaudojimą** centro funkcijoms atlikti), siekiant kuo labiau padidinti centro pridėtinę vertę, veiksmingumą ir tvarumą. Komisija atliks **poveikio vertinimą** ir nedelsdama pradės tyrimą, kad nustatytų tinkamiausius tolesnius veiksmus, įskaitant tinkamiausius finansavimo mechanizmus ir teisinį statusą, kurį turėtų įgyti šis centras.

Pagrindinis veiksmas

⇨ *Komisija **nedelsdama** pradės tyrimą siekdama įkurti Europos seksualinės prievartos prieš vaikus prevencijos ir kovos su ja centrą, kad ES galėtų imtis **efektyvių visapusiškų** kovos su seksualine prievarta prieš vaikus **internete ir realiame gyvenime** veiksmų.*

7. Sektoriaus veiksmų skatinimas, kad jos produktuose būtų užtikrinta vaikų apsauga

Tam tikrų internetinių paslaugų teikėjai turi **ypač geras sąlygas užkirsti kelią** seksualinei prievartai prieš vaikus, kuri vykdoma naudojantis jų infrastruktūra ar paslaugomis, ją nustatyti ir **apie ją pranešti**.

Šiuo metu keletas bendrovių seksualinę prievartą prieš vaikus nustato savanoriškai. Vien 2019 m. NCMEC iš šių bendrovių gavo beveik **17 mln.** pranešimų apie seksualinę prievartą prieš vaikus[70]. Šiuose pranešimuose nurodomi ne tik vaizdai ir vaizdo įrašai, kuriuose vaizduojama prievarta, bet ir situacijos, dėl kurių **vaikams kyla didelis pavojus** (pvz., išsami informacija apie susitarimus susitikti siekiant prieš vaiką panaudoti fizinį smurtą arba vaiko grasinimas nusižudyti nusikaltėliui jį šantažuojant). Šie pranešimai jau daug metų yra **labai svarbūs ES gelbėjant vaikus nuo smurto.** Šie pranešimai padėjo, pavyzdžiui:

- išgelbėti 11 vaikų (kai kurie iš jų buvo vos 2 metų amžiaus), kuriuos išnaudojo prievartautojų tinklas Švedijoje[71];

[70] Bendrovių, kurios 2019 m. teikė pranešimus NCMEC, sąrašą ir kiekvienos bendrovės pateiktų pranešimų skaičių galima rasti čia.

[71] Švedijos elektroninių nusikaltimų centras SC3, Švedijos policija.

- įvykdyti didžiausią istorijoje operaciją kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus Danijoje[72];
- išgelbėti 9 metų mergaitę Rumunijoje, kurią daugiau nei metus išnaudojo jos tėvas[73];
- Vokietijoje išgelbėti 4 metų mergaitę ir jos 10 metų brolį, kuriuos išnaudojo jų tėvas[74];
- Prancūzijoje suimti nusikaltėlį, kuris priviliojo 100 vaikų, kad iš jų gautų seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos[75];
- išgelbėti 2 mergaites Čekijoje, kurias išnaudojo 52 metų vyras, fiksavęs prievartos vaizdus ir platinęs juos internete[76].

Bendrovių pastangos siekiant nustatyti seksualinę prievartą prieš vaikus ir apie ją pranešti **labai skiriasi**. 2019 m. vien **„Facebook“** atsiuntė beveik 16 mln. pranešimų (94 proc. tais metais pateiktų pranešimų); kitos JAV įsisteigusios bendrovės atsiuntė mažiau nei 1 000 pranešimų, o kai kurios – mažiau nei 10[77].

Pernai „Facebook“ paskelbė apie planus savo tikralaikių pokalbių paslaugoje įdiegti standartizuotąjį **ištisinį šifravimą**. Kol nėra atitinkamų susijusių priemonių, prognozuojama, kad įdiegus minėtą priemonę bendras pranešimų apie seksualinę prievartą prieš vaikus ES (ir visame pasaulyje) skaičius gali sumažėti **daugiau kaip per pusę**[78] ar **netgi dviem trečdaliais**[79], kadangi šiuo metu naudojamų aptikimo priemonių negalima taikyti pranešimams, kurie užšifruoti naudojant ištisinį šifravimą.

Atsižvelgiant į itin svarbų tam tikrų internetinių paslaugų vaidmenį platinant seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą, taip pat į faktinę ir galimą sektoriaus svarbą kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus, labai svarbu, kad sektoriaus subjektai **prisiimtų atsakomybę** už vaikų apsaugą savo produktuose, laikydamiesi ES pagrindinių teisių, įskaitant teisę į privatumą ir asmens duomenų apsaugą.

2020 m. Komisija ėmėsi veiksmų, kad padėtų sektoriui vykdyti kovos su seksualine prievarta prieš vaikus internete veiklą **ES interneto forume.** Šis forumas, kurio veikloje dalyvauja visi ES vidaus reikalų ministrai, didžiųjų interneto bendrovių, Europos Parlamento ir Europolo aukšto lygio atstovai, nuo 2015 m. veikia kaip sėkmingo įvairių sektorių bendradarbiavimo kovojant su teroristiniu turiniu internete modelis, o jo veiklos sritis neseniai buvo išplėsta, įtraukus kovą su seksualine prievarta prieš vaikus internete .

ES interneto forumas ne tik toliau rems kovą su teroristiniu turiniu internete, bet ir taps **bendrąja erdve, skirta dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais ir informacija apie iššūkius**, su kuriais privačiojo ir viešojo sektorių subjektai susiduria kovodami su seksualine prievarta prieš vaikus internete, taip siekiant **didinti tarpusavio supratimą ir kartu rasti tinkamus sprendimus**. Jis taip pat sudarys sąlygas **aukštu politiniu lygmeniu koordinuoti veiksmus**, kad visoje ES būtų užtikrintas kuo didesnis jų rezultatyvumas ir efektyvumas.

---

72 *2018 Internet Organised Crime Threat Assessment*, Europol, 32 p.
73 Kaip pranešė Rumunijos žiniasklaida, žr. čia ir čia.
74 Kaip pranešė Vokietijos federalinė policija (BKA).
75 Kaip pranešė Prancūzijos policija.
76 Kaip pranešė Čekijos policija.
77 National Centre for Missing and Exploited Children, 2019 Reports by Electronic Service Providers.
78 National Centre for Missing and Exploited Children, End-to-end encryption: ignoring abuse won't stop it.
79 The New York Times, An Explosion in Online Child Sex Abuse: What You Need to Know, 29/09/2019.
80 *2019 Internet Organised Crime Threat Assessment*, Europol, 34 p.

Viena iš konkrečių iniciatyvų 2020 m. ES interneto forume – įdiegti konsultacijų su techniniais **ekspertais procesą**, siekiant suplanuoti ir įvertinti galimus sprendimus, kurie leistų bendrovėms **elektroniniuose pranešimuose, užšifruotuose naudojant ištisinį šifravimą**, **aptikti** seksualinės prievartos prieš vaikus turinį ir **apie jį pranešti**, kartu visapusiškai laikantis pagrindinių teisių ir nesukuriant naujų pažeidžiamų taškų, kuriais galėtų pasinaudoti nusikaltėliai. Akademinės bendruomenės, sektoriaus, valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų techniniai ekspertai išnagrinės galimybę priimti sprendimus, kurie būtų sutelkti į įrenginius, serverius ir šifravimo protokolus ir kurie padėtų užtikrinti elektroninių ryšių privatumą bei saugumą ir vaikų apsaugą nuo seksualinės prievartos ir seksualinio išnaudojimo.

Pagrindinis veiksmas

⇨ ***ES interneto forume*** *Komisija su sektoriaus subjektais ėmė taikyti konsultacijų su ekspertais procesą, kurio metu siekiama* ***iki 2020 m. pabaigos*** *suplanuoti ir preliminariai įvertinti galimus techninius sprendimus, kurie padėtų* ***naudojant ištisinį šifravimą užšifruotuose*** *elektroniniuose pranešimuose* ***aptikti*** *seksualinės prievartos prieš vaikus atvejus* ***ir apie juos pranešti****, taip pat atsižvelgti į* ***reglamentavimo ir veiklos*** *sunkumus bei galimybes kovoje su šiais nusikaltimais.*

8. Vaikų apsaugos gerinimas visame pasaulyje bendradarbiaujant įvairiems suinteresuotiesiems subjektams

Seksualinė prievarta prieš vaikus yra **pasaulinis reiškinys**, kuris pasireiškia visose šalyse ir socialinėse grupėse, **realiame gyvenime ir internete**. Manoma, kad bet kuriuo konkrečiu metu pasaulyje daugiau nei **750 000 internete veikiančių seksualinių maniakų** keičiasi seksualinės prievartos prieš vaikus medžiaga, tiesiogiai internetu transliuoja prievartos prieš vaikus vaizdus, grasina vaikams, kad šie pateiktų seksualinio pobūdžio medžiagą, arba vilioja vaikus, kad prieš juos ateityje galėtų panaudoti seksualinę prievartą[81].

Toliau pateiktame žemėlapyje parodyti seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos **pavyzdžio** parsisiuntimai realiuoju laiku vieną konkrečią dieną[82]

[81] U.N. General Assembly, Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography*, 13 July 2009.

[82] „Child Rescue Coalition“, seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos pavyzdžio parsisiuntimai realiuoju laiku 2020 m. liepos 13 d. Skirtingų spalvų taškai reiškia skirtingus tinklus, iš kurių buvo parsisiųsta medžiaga.

Taip pat yra duomenų, kad nusikaltėliai **keliauja į trečiąsias šalis**, siekdami pasinaudoti tuo, kad tų šalių teisės aktai yra ne tokie griežti arba teisėsaugos pajėgumai yra mažesni, taip pat vykdyti prievartos veiksmus nebijodami teisėsaugos institucijų persekiojimo. Siekiant apsaugoti vaikus, svarbu turėti galimybę reikalauti, kad seksualinius nusikaltimus prieš vaikus padarę asmenys paleisti iš įkalinimo įstaigų **užsiregistruotų** ir laikytųsi tam tikrų teismo arba probacijos tarnybų nustatytų sąlygų[83].

Komisija daug metų **remia pasaulinio masto veiksmus**, vykdomus bendradarbiaujant įvairiems suinteresuotiesiems subjektams[84], ir supranta, kad **norint sunaikinti tinklą reikalingas kitas tinklas**. Vienas iš pavyzdžių – Komisijos finansuojama ir Europolo tvarkoma **Tarptautinė vaikų seksualinio išnaudojimo vaizdų duomenų bazė**, kurioje bendromis prie šios bazės prisijungusių daugiau kaip 60 šalių (ir Europolo) pastangomis sukaupta daugiau kaip 1,5 mln. vaizdų bei vaizdo įrašų ir kuri padėjo nustatyti **20 000 nukentėjusiųjų iš viso pasaulio** tapatybę[85]. Be to, Komisija bendrai finansuoja daugiau kaip 40 šalių veikiančių specialiųjų telefono linijų tinklą **INHOPE**[86], kad būtų lengviau pašalinti internete įkeltą seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą, apie kurią pranešė visuomenė[87].

---

83 Žr. Direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus 43 konstatuojamąją dalį (2011/93).

84 Pavyzdžiui, Aljanso už geresnę nepilnamečių apsaugą internete veikloje dalyvauja Europos Komisija, pirmaujančios IRT ir žiniasklaidos bendrovės, NVO ir UNICEF, kurios visos siekia vaikams ir jaunuoliams užtikrinti geresnę interneto aplinką, visų pirma suteikti galimybių vartotojams, stiprinti bendradarbiavimą ir didinti informuotumą.

85 Interpol's International Child Sexual Exploitation database, as of May 2019.

86 ES, įgyvendindama saugesnio interneto politiką (žr. Europos strategijos dėl vaikams geresnio interneto, COM/2012/0196, 4 elementą), daugiau nei 20 metų remia teisėsaugos, interneto sektorių ir NVO bendradarbiavimą ES ir pasaulio mastu kovoje su šiuo nusikaltimu, be kita ko, skirdama ES finansavimą specialiosioms telefono linijoms.

87 Komisijos finansavimas specialiosioms telefono linijoms ir centrinei maišos duomenų bazei ICCAM šiuo metu teikiamas pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę; Komisija pasiūlė, kad ateityje finansavimas būtų teikiamas pagal Skaitmeninės Europos programą. Specialiųjų telefono linijų darbuotojai nagrinėja prieglobos paslaugų teikėjų pranešimus ir vietą, o informaciją apie patvirtintą seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagą perduoda atitinkamai teisėsaugos institucijai, kad ši atliktų nusikalstamos veikos tyrimą ir

Komisija toliau rems veiksmus pasauliniu mastu skirdama finansavimą tarptautiniam bendradarbiavimui stiprinti. Visų pirma ES toliau rems ES ir JT iniciatyvą „Spotlight“[88], kuria siekiama užkirsti kelią visų formų smurtui prieš moteris bei mergaites ir jį panaikinti penkiuose pasaulio regionuose[89].

2012 m. Komisija su kompetentingomis JAV institucijomis bendrai įkūrė Pasaulinį kovos su seksualine prievarta prieš vaikus internete aljansą[90], prie kurio veiklos prisijungė 54 šalys, siekdamos gerinti nukentėjusiųjų apsaugą, nustatyti nusikaltėlius ir vykdyti jų baudžiamąjį persekiojimą, didinti informuotumą ir mažinti seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos prieinamumą internete. Ši iniciatyva buvo sujungta su panašia 2014 m. sukurta JK iniciatyva WePROTECT, į kurios įgyvendinimą įsitraukė vyriausybės, sektoriaus subjektai ir NVO. 2016 m. abi iniciatyvos sutarė suvienyti jėgas ir įkurti **Pasaulinį** vaikų seksualinį išnaudojimą internete siekiantį panaikinti **aljansą WePROTECT**, kuriam šiuo metu priklauso 97 vyriausybės, 32 pasaulinės technologijų bendrovės, 33 pilietinės visuomenės organizacijos bei tarptautinės institucijos ir 5 regioninės organizacijos[91]. 2019 m. ši organizacija tapo **nepriklausomu juridiniu asmeniu** – Nyderlanduose įsisteigusiu ribotos atsakomybės fondu.

Pasaulinis aljansas WePROTECT paskatino šalių įsipareigojimą geriau derinti reagavimą į pasaulinę kovą su seksualine prievarta prieš vaikus, remiantis pasauliniais grėsmių vertinimais ir nacionalinių sprendimų modeliu. Šie dalykai padėjo išsiaiškinti sunkumus ir padėti valstybėms narėms nustatyti pasiekiamus praktinius tikslus.

Kaip aljanso **politikos valdybos** narė ir **viena iš jo įkūrėjų**, Komisija toliau rems aljansą, be kita ko, finansuodama jo veiklą. Todėl Komisija galės **užtikrinti suderinamumą** su pasaulinėmis iniciatyvomis (ypač reglamentavimo srityje), taip padėti paremti veiksmus Europos Sąjungoje ir didinti jų efektyvumą valstybėms narėms suteikiant prieigą prie geriausios pasaulinės praktikos. Konkrečiai kalbant, dalyvaudama pasaulinio aljanso WePROTECT politikos valdyboje, Komisija aktyviai padeda didinti vaikų apsaugos, nusikaltėlių tapatybės nustatymo ir pagalbos nukentėjusiems vaikams visame pasaulyje standartus. Dėl šios priežasties ES yra lengviau dalytis geriausia praktika ir padėti trečiųjų šalių nacionalinėms institucijoms interneto erdvėje įgyvendinti tarptautinius standartus (pvz., vaikų apsaugos srityje) atsižvelgiant į 2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planą[92]. Komisija daug metų remia tokio pobūdžio pasaulinį bendradarbiavimą ir mano, kad pasaulinis aljansas WePROTECT yra kertinė organizacija, padedanti koordinuoti ir paprastinti **pasaulinius** veiksmus, tobulinti reglamentavimą ir užtikrinti veiksmingesnį reagavimą pasaulio mastu.

Pagrindinis veiksmas

⇨ *Siekdama padėti užtikrinti **griežtesnius pasaulinius vaikų apsaugos nuo seksualinės prievartos standartus**, Komisija toliau skatins įvairių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą **Pasauliniame aljanse WePROTECT** ir skirs atskirą **finansavimą**.*

---

nustatytų nukentėjusiuosius, taip pat prieglobos paslaugų teikėjams, kad šie turinį pašalintų. Daugiau informacijos pateikiama čia.

88 Daugiau informacijos apie iniciatyvą „Spotlight“ pateikiama čia.

89 ES taip pat bendradarbiaus su Užsacharo Afrikos pilietinės visuomenės organizacijomis (iniciatyva „Joining Forces“), kad būtų sumažintas smurto ir prievartos prieš vaikus ir paauglius, jų išnaudojimo ir nepriežiūros lygis, ypač šalyse, kurios labiausiai nukentėjo nuo COVID-19.

90 Daugiau informacijos apie Pasaulinį vaikų seksualinį išnaudojimą internete siekiantį panaikinti aljansą pateikiama čia.

91 2020 m. birželio 17 d. duomenimis. Daugiau informacijos apie pasaulinį aljansą WePROTECT pateikiama čia.

92 Daugiau informacijos apie 2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planą pateikiama čia.

TOLESNI VEIKSMAI

Šioje strategijoje pristatyta sistema, skirta visapusiškai reaguoti į didėjančią seksualinės prievartos prieš vaikus (**ir internete, ir realiame gyvenime**) grėsmę. Ši strategija **2020–2025 m.** laikotarpiu bus ES veiksmų kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus orientacinė sistema. Ja taip pat bus remiamasi susijusiose Komisijos iniciatyvose, pvz., **ES vaiko teisių strategijoje**, kuri bus priimta 2021 m. pradžioje.

Komisija ateinančiais mėnesiais ir metais **glaudžiai bendradarbiaus** su bendrovėmis, pilietinės visuomenės organizacijomis, akademine bendruomene, specialistais, tyrėjais, teisėsaugos ir kitomis valdžios institucijomis, kitais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais ES (įskaitant Europos Parlamentą ir Tarybą) ir pasaulyje, siekdama užtikrinti, kad **aštuonios strategijoje pateiktos iniciatyvos** būtų **veiksmingai ištirtos ir įgyvendintos**.

Reikėtų įgyvendinti tinkamą **teisinę sistemą**, kad atitinkami subjektai, įskaitant bendroves, galėtų veiksmingai reaguoti, be kita ko, tyrimų, prevencijos ir pagalbos nukentėjusiesiems srityse.

Seksualinė prievarta prieš vaikus yra sudėtinga problema; norint ją spręsti, būtinas **kuo glaudesnis** visų suinteresuotųjų subjektų, kurie turi būti pajėgūs, norėti ir būti pasiruošę imtis veiksmų, **bendradarbiavimas**. Atsižvelgdama į būtinybę **skubiai imtis efektyvių veiksmų,** Komisija dės **visas pastangas**, kad užtikrintų tokį bendradarbiavimą.

Vaikai yra mūsų dabartis ir ateitis. Komisija toliau naudosis visomis turimomis priemonėmis siekdama užtikrinti, kad **tos ateities** iš jų **niekas neatimtų**.